

2020-04-07

Fi2019/04029/B

Remissvar: En ny riksbankslag

Finansförbundet vill med detta remissvar lämna förbundets synpunkter på Riksbankskommitténs slutbetänkande om en ny riksbankslag.

Allmänna synpunkter

Finansförbundet delar Riksbankskommitténs bakomliggande analys till varför det är nödvändigt med en översyn och uppdatering av den befintliga lagstiftning som reglerar Riksbankens arbete. Sedan den nuvarande riksbankslagen trädde i kraft 1989 har ett stort antal omvärldsförändringar ägt rum (exempelvis avreglering av finansmarknaden, finanskriser, digitalisering och drastiskt minskad kontanthantering). Alla dessa förändringar har gjort att lagen i många avseenden blivit inaktuell och ofullständig. Riksbanken har därför med tiden utvecklat en praxis hur olika frågor ska hanteras. Denna praxis föreslås nu kodifieras i formell lagstiftning. Detta är ett förslag som Finansförbundet stöder.

Utredningen föreslår också att Riksbankens självständighet bekräftas och förstärks genom att autonomi tydligare uttrycks i lag. Detta stöder också Finansförbundet.

Samtidigt som Riksbankens självständighet förtydligas föreslås också förbättringar i lagstiftarnas möjligheter att granska Riksbankens beslut och åtgärder i efterhand. Även det är ett förslag som Finansförbundet ställer sig bakom.

Finansförbundet har inga synpunkter på den organisatoriska förändring som föreslås i utredningen. Men förbundet vill betona vikten av att en eller flera ledamöter i riksbanksdirektionen har en gedigen kompetens på arbetsmarknads- och lönebildningsområdet.

Kontanter, kapitel 34

Beredskap

Finansförbundet delar kommitténs syn på att dagens kontanthanteringssystem är sårbart. Ur beredskapssynpunkt kan det därför finnas behov av att se till att det finns säkra betalssystem även i kristider. Finansförbundet ställer sig positivt till att Riksbankens ansvar för detta tydliggörs.

Kontanter som lagligt betalningsmedel

Finansförbundet välkomnar kommitténs slutsats om att bestämmelsen om kontanter som lagligt betalningsmedel inte ska omfatta en lagstadgad skyldighet för näringsidkare att acceptera kontanter som betalningsmedel. Dels för att ett sådant lagkrav inte skulle bejaka den tekniska utveckling inom betalningsmarknaden, dels för den arbetsmiljörisk för anställda som kontanthantering i sig medför. Finansförbundet delar också

Riksbankskommitténs bedömning att eventuell ytterligare reglering av möjligheterna till kontant betalning ska regleras sektorsvis och inte i den nya riksbankslagen.

Kontanter – även en arbetsmiljöfråga

Finansförbundet verkar på längre sikt för ett kontantfritt samhälle. I takt med kontanternas avveckling har också rånerna blivit färre. Det är en utveckling som Finansförbundet av arbetsmiljöskäl vill fortsätta främja.

I Finansförbundets remissvar på den delutredning (Tryggad tillgång till kontanter, SOU 2018:42) som föregick denna utredning, betonade förbundet att efterfrågan på kontanter minskar stadigt till förmån för digitala betalningslösningar. Detta påpekande förtjänar att upprepas. I de områden där tillgång till internet saknas är dock kontanter många gånger det enda möjliga betalningsmedlet. Om det då saknas fungerande strukturer för att hantera kontanter så uppstår givetvis allvarliga problem. Men denna brist kan inte enbart mötas med en förbättrad kontanthantering genom skärpt reglering. Finansförbundet efterlyser framöver också ökade satsningar för att säkerställa att hela Sverige ges tillgång till en driftsäker teknisk infrastruktur som möjliggör en ökad användning av elektroniska betalningslösningar. Det skulle lösa flera av de problem som beskrivits i dessa två utredningar och samtidigt bidra till en tryggare arbetsmiljö för arbetstagarna.

Ulrika Boëthius

Ordförande, Finansförbundet

Björn Lundell

Föredragande